

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad ca: „licarum partium“ proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Keresztény szociális program.

Elfogadta a Keresztény Szociális Egyesületek Országos Szövetségének Bpsten 1905. okt. 15-én tartott II-ik kongresszusa. (Folytatás.)

A tőkét nem megsemmisíteni, elközösíteni kell, hanem visszaéléseit megszüntetni. Hiszen a haladás jellege a mai gazdasági rendszertől el nem tagadható. Ha pogány volt a töke, meg kell keresztelni. A magántulajdon az emberi törekvés és takarékoság legfőbb rugója, azért mi mellette foglalunk állást, de vissza kívánjuk állítani a tulajdon keresztény fogalmát, amely szerencsésen hidalja át a feltétlen, korlátlan tulajdon és vagyonközösség végleit, midőn megállapítja a személyes jogot a tulajdonra, viszont megszorítja a használati jognak kizárólagosságát és erkölcsi köteleességévé teszi a tulajdonosnak, hogy lemondással szolgálja vele a köz javát.

Nem kell nekünk nőemancipáció és szociáldemokrata, szabadszerelem. A családot nem felbontani, hanem megerősíteni kell, azért az a törekvésünk, hogy a nő adassék vissza tulajdonképi hivatásának, a családi tűzhelynek, hol boldogítsa a családot férjével s neveljen hasznos fiaikat a hazának.

Az egyedek megerősítése a soha meg nem szűnő gazdasági harcra s annak tusái közt fenntartása -- mivel a verseny teljes megszüntetése egyértelmű volna a haladás útjának elzárásával -- az önségely komoly feladata legyen. Az önségely leghatalmasabb eszköze pedig a szövetkezés, amely a nagy töke előnyeit biztosítja a kisebb dazdasági erőnek: a gazdálkodás igazi

keresztény formája, amelyben a telebarátok összefognak és a közös jóért vállalva fáradoznak. Azért ez a sarkpontja a kisemberek javát célzó gazdasági politikánknak.

Meggyőződésünk szerint azonban a jelen társadalmi bajok egyik főoka abban rejlik, hogy az alsó néposztályok közül a politikai téren is ki van ragadva a fegyver, amellyel érdekeit a törvényhozásban megvédhette volna. Hiszen a munkásság a legtöbb államban az alkotmány sáncain kívül áll! Ezen a hiányon is segíteni kell!

Ime ez a helyzet! Sok a javítani, pótolni való minden téren. Mindazáltal a legsürgösebb feladatokat a következőkben jelöljük ki.

II.

1. §.

Mivel a kard szerezte, de a kereszt tartotta fenn Magyarországot ezer éven át és a jövőben is csak a kereszt jelében való társadalom erkölcsi megújulástól várhatjuk a nép sorsának jobbra fordulását,

azért a nemzetfenntartó kereszténység alapjára helyezzük mozgalmunkat és a kereszt isteni jelvényét tűzzük zászlónkra.

A kereszténység főzisa alapján állva, ezen zászló alá szólítjuk felekezeti különbség nélkül a keresztény Magyarországot minden hí fiat!

2. §.

Mivel a népek nemzetekké tömörölve veszenek részt az emberiség életében, szívünk egész meglevél ragaszkodunk a magyar hazához, büszke öntudattal valljuk, magunkat a magyar haza gyermekeinek és teljes

erővel azon leszünk, hogy békés egyetértés, keresztényi szeretet, méltányos elbánás és hazafias érzület kösse össze a hazának bármily ajku polgárait, hogy így vállalva, együtt munkáljuk népünk jólétét és hazánk boldogságát.

3. §.

Mivel az állami élet tökéletességének követelménye, hogy minél szélesebb alapokon nyugodjék, minél többeket tegyen az öntudatos állami élet részeseivé; mivel az állam fenntartásához ugy pénzével, mint vérével a legszegényebb polgár éppugy hozzájárul, mint akár a leggazdagabb, méltányos és igazságos, hogy az állam ügyeinek intézésében a szegény polgárnak is éppugy része legyen, mint a gazdagnak,

azért követeléseink legelsőbbje az általános titkos, közvetlen, községenként való választói jog.

4. §.

Bár a gyülekezési és egyesületi szabadság elve törvényben már ki van mondva, minthogy azonban törvénybeli szabályozást nem nyert és így a kormány és hatóságok önkényétől függ a polgárok ezen igen fontos alkotmányos jogának gyakorlása,

azért követeljük a gyülekezési és egyesületi jognak a szabadság szellemében eszközözendő törvényes szabályozását és biztosítását.

5. §.

Minthogy a nemzet élete összefüggő szerves egész és így a közjólétnek feltétele a részek jóléte,

minden társadalmi osztály jogos kívánságait

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Hammerfest.

(Folytatás.)

A hajóktól messzebb egész halmoz felakasztott rongyfélét lengetett a szél. Oda mentünk megtudandók, vajjon minek ez a rengeteg sok rongy? Uram, ez a halak belei kiakasztva s fejük feltűzve. Ez a tehének s kecskék száraz, téli takarmánya. Szép ezt mind látni, de egy belső óhaj tolakodott mindig élénk: oh, mily jó volna, ha orrunkat nem hoztuk volna magunkkal.

A város éjszakai részén égbenyuló, meredek szikla ölében van a lakosok mulató helye, hová az idegeneket okvetlen kivezetik. Kimentünk tehát mi is. A hegy oldalán éppem nem bízható, elég keskeny gyalogut vezetett a 60 méter magasban fekvő Sadlen szikla öbölhöz. Ezen utat a város lakosainak közlekedése hozta létre. És pedig hölgyek és urak saját kezük erejével feszítették a hegy oldalát s rakták ki a Sadlenba vezető utat. Ugyan mi lehet ez? Odaértünk s láttunk élő fákat. A sziklaöböl teljesen el van zárva magas hegyláncal csak déli oldala nyitott s közepén egy kisebb fjord vizükre körül látható talán 40-50 darab teljesen törpe, százszer görbe nyíra. Még rügyeiket sem hányják, pedig már június 11-ike volt. E fák a föld északi zord észének legszelebb fái. Ezentul már nincs több

élőfa. Ha e fák zöldelnék, ez az itteni lakosok legszebb mulatsága s legnagyobb öröme. Van itt egy szép villaféle épület, hol enni és innivalót árulnak. Am most még erősen be van telev és zárva. A ki Hammerfestbe jön, az nem mulasztja el e sziklakatlan „Ansicht“-kártyáját üdvözlésképen haza küldeni, ez a legnagyobb megtiszteltetés. A ki ezt nem teszi meg, annak szerintünk -- nincs érzéke a szép természet iránt.

Ha már itt vagyunk: ugy menjünk lassan fel a Sadlen magaslatba az éjjeli nap meglekintésére. E hegy csúcsát többé mi sem korlátozza a kilátásban. Ez irányban az éjszakai sarkig még nem fódöztek föl földet, csak vizet és jeget, tehát itt teljes kiadásban szemlélhető az éjjeli nap. Miben áll tehát az éjjeli nap? Éjjeli 12 órakor, ugy látszik, mintha az éjszakai tenger egyenes felülete élerne egész a napig. Nyugatról a nap köralakban leszáll a látóhatár vonalig s körülbelül negyedrészen elbukik a vonalon alul. A családika víztünyéln ezen bukás a tenger vizeben tükrözódik s negyed óra múlva, körben haladva a tengerből fel lehet fogni, mert nincs itt május 14-től július 30-ig sötétség soha.

Talán egy óráig tartott, míg a jó páterünk kalauzolásá mellett visszatértünk fogadónkba, teljesen kielégítve s megrítve az éjjeli nap titkát.

Június 12-én, masnap, éppem vasárnap volt. Megkínált a páter, hogy végezzem 10 és fél órakor az ünnepélyes isteni tiszteletet, míg Jóska barátom a kedvestestvérekhez ígérkezett. Igen szívesen tettük. A templomocská meglehetősen

tele volt, pedig csak 70 kath. hive van -- fél-magyarországnyi területen. Honnét a sokaság? A város kíváncsi publikumából került ki. Ertesültek ugyanis arról, hogy itt magyar papok járnak, kiknek se szakálluk, se bajszuk nincsen, tehát elfogta őket az ellenállhatlan kíváncsiság s ebből magyarázható a tödulás. Ezt a jó páter felhasználva, fölment a szószekekre s hatalmas prédikációt tartott. Mi megdicsértük a lelkes szónokot, s egyben ki is jelentettük, hogy ne féljen semmit, senkinek sem fogjuk elmondani beszédjét. Miért? kérdezte megzavarodva a jó páter? Hát csak azért, mert egy szót sem értettünk a teljesen norvégisch beszédből!

Meghivott ebédre is, de ez még árnyéka sem volt a hajó s fogadói ebédeknek. Nem kellett fiakkerről gondoskodnunk, hogy túltömöttégünk miatt hazaszállítsan, a mint ez nálunk meg szokott történni. Jó formán délelőtti állapotban keltünk fel az asztaltól. O igen szerényen s szegényesen él, mert, ugymond, a püspök ur most nem segítheti. Szivarral és pedig hollandi szivarral is megtisztelt. Megjegyzem, hogy a Norvégia dohánytözsdei roppant gyatrák és még roppantabban drága készímenyekben szerénytelenkednek: 20 óren alul szivárnál nem tudja az ember, hogy dohányhoz vagy káposztalevélhez van-e szerencsétlensége? Alig füstölöl esett tehát a hollandi termék. Viszonyzásul megjegyeztük, hogy amint hazaérünk, azonnal küldünk neki egy doboz magyar szivart, nem is a drágából s meg fog győződni, hogy a

Mai lapunk 4 oldal.

